

Ministeren

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

19. september 2014

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelses- og Forskningsudvalget torsdag den 18. september 2014 vedr. social mobilitet – alm. del – spørgsmål V.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

Med venlig hilsen

CVR-nr. 1680 5408

Sofie Carsten Nielsen

Ref.-nr. 14/000859-21

Samråd (åbent) i Uddannelses- og Forskningsudvalget torsdag den 18. september 2014 vedr. social mobilitet – alm. del – spørgsmål V.

Spørgsmål V:

I åbent samråd bedes ministeren gøre rede for, hvordan hun forestiller sig, at de videregående uddannelsesinstitutioner i praksis skal sikre social mobilitet, og hvorfor ministeren ønsker at stigmatisere unge ved indgangen til deres videregående uddannelse jf. kravet til Udviklingskontrakterne?

Svar:

Tak for ordet.

I bund og grund tror jeg, at emnet for dette samråd handler om en politisk uenighed.

Det er hverken mit mål eller mit ønske, at de videregående uddannelsesinstitutioner skal være sociale institutioner. Det handler om talent og ikke om at tage særhensyn.

Jeg vil gerne begynde med at slå fast, at det her grundlæggende handler om, at alle unge mennesker i Danmark motiveres til at udvikle og udfolde deres talent.

Det tror jeg lyder åbenlyst rigtigt for de fleste, men i dag er det ikke tilfældet alle steder.

Chancen for at få en kandidatuddannelse er ni gange så stor for børn, hvis forældre har en kandidatuddannelse, end for børn, hvis forældre er ufaglærte.

Blandt de unge, der gik i 9. klasse i 2012 i Gentofte Kommune, forventes 79 procent at tage en videregående uddannelse. I Odsherred Kommune vil det højst være halvdelen.

Det er helt enkelt langt fra en statistik, som vi kan være stolte af.

I det samfund, jeg kæmper for er uddannelse ikke noget, der er forbeholdt unge fra hjem med klaver og bogreoler.

Mit politiske mål er, at jeg ønsker at ændre på det mønster som i dag fastholder unge i en samfundsmæssig placering, der ligner deres forældres, selvom de har andre mål og talent.

Vi kalder det mønsterbrydere – jeg søger tit efter et andet ord herfor - , netop fordi det handler om at bryde et mønster.

Det handler om, at vi skal blive bedre til at give dygtige unge, der har talentet, de bedste betingelser for at indfri deres potentiale, selvom de måske har forældre uden uddannelse.

Fri og lige adgang til uddannelse skal ikke bare være en parole i festtaler.

Jeg vil kæmpe hårdt for at gøre det til virkelighed. Alt andet er spild af talent. Det er et vigtigt mål for mig.

I første del af samrådsspørgsmålet spørger Hr. Esben Lunde Larsen ind til, hvordan de videregående uddannelsesinstitutioner i praksis skal sikre social mobilitet

Først om fremmest vil jeg gennem udviklingskontrakterne med de videregående uddannelsesinstitutioner stille krav om, at de skal gøre en aktiv indsats for at bidrage til netop at bryde de sociale mønstre.

Det er det, vi forhandler om i udviklingskontrakterne. Jeg vil gerne understrege, at forhandlingerne om kontrakterne foregår i en åben dialog. Jeg dikterer ingenting.

Og uddannelsesinstitutionerne har taget rigtig godt og positivt imod målet om at øge den sociale mobilitet.

De er med på opgaven, og har taget den til sig, og nogle er allerede i gang.

Nu pågår dialogen om målepunkter og indikatorer mellem mig, mine embedsmænd og institutionerne.

Både kvantitative, men i høj grad også kvalitative indsatser for at rekruttere og fastholde de unge, som har talentet.

Så svaret på, hvordan uddannelsesinstitutionerne i praksis skal sikre social mobilitet er derfor i vid udstrækning et svar, vi skal finde i de tiltag, institutionerne vælger at igangsætte, når vi har færdigforhandlet og som led i opfyldelsen af udviklingskontrakterne.

Jeg besøger mange uddannelsesinstitutioner og oplever, at mange allerede i dag arbejder målrettet med social mobilitet.

Der er allerede igangsat mange programmer på institutionerne, fx særlig fokus på: God studiestart, understøttelse i studieteknik, studievejledning, tutor-mentorordninger og studiegrupper. Der er mange forskellige metoder, der virker og har effekt.

Målet for mig er, at institutionerne lærer af hinanden og finder inspiration til at løfte den her vigtige dagsorden. Og at de igangsætter og dokumenterer effekterne af indsatserne.

I den anden del af samrådsspørgsmålet spørger Hr. Esben Lunde Larsen ind til, om jeg ønsker at stigmatisere unge ved indgangen til deres videregående uddannelse jævnfør kravet til udviklingskontrakterne.

Lad mig sige det med det samme. Det er vist også det, man kalder et retorisk spørgsmål.

Det korte svar er nej, men jeg vil gerne have en åben dialog om det her.

Jeg lægger på ingen måde op til stigmatisering af unge.

Og det er altså heller ikke det, som der bliver talt om, når jeg er rundt i landet og besøger de forskellige uddannelsesinstitutioner. De er langt, langt videre med dette arbejde og arbejder med en lang række aktiviteter - og ingen bruger ordet stigmatisering. Jeg hører heller ikke ordet fra de virksomheder, der samarbejder med institutionerne, fx erhvervsakademierne.

Så nej, det her handler om, at talentfulde unge, der har evnerne, skal have mulighed for at udfolde deres potentiale og få en uddannelse, de kan bruge.

Det handler ikke om at anvende de videregående uddannelser til at drive socialpolitik.

Og det handler ikke om at slække på nogle krav. Tværtimod - der skal bestemt stilles de samme krav.

Det kræver noget at tage en videregående uddannelse – her er vi helt enige.

Sådan skal det være. Barren skal være høj for at tage en videregående uddannelse i Danmark.

Og kvaliteten af undervisningen skal være i top.

Jeg ved ikke, hvor Hr. Esben Lunde Larsen i mine udtalelser har fået idéen om stigmatisering fra.

Stigmatisering eller stempling medvirker til at fastholde en person i en given situation. Mønsterbrud og det at fremme social mobilitet er jo netop det modsatte.

Det skal altså ikke være forældres sociale baggrund, der sætter dagsordenen, når de unge former deres egen fremtid. Men det er det i høj grad i dag også i Danmark.

Vi har brug for alle talenter fra hele samfundet.

Jeg sidder ikke med den gyldne løsning på, hvad vi skal gøre. Og selvom jeg eller mine embedsmænd sad med løsningen, ville det være ærgerligt ikke at lytte til alle de gode ideer og den viden, som findes andre steder.

Det er derfor, at jeg er i dialog med uddannelsesinstitutionerne.

Det er derfor, at jeg har nedsat et mønsterbryderkorps, som skal hjælpe mig til at stille de rigtige spørgsmål og få nye indsigter og ideer. I øvrigt er korpset sammensat af både forskere og eksperter så der er den dynamik, der skal være.

Og det er derfor, at jeg i denne måned og også fremover er på en rundtur i landet til både ungdomsuddannelsesinstitutioner og videregående uddannelsesinstitutioner for at lytte til gode – og dårlige – erfaringer fra dem, der har prøvet det selv.

Grundlæggende vil jeg ikke opgive de unge, der har talentet og viljen til at tage en uddannelse, men som har brug for en hånds-rækning for at finde vejen. At der bliver banet en vej.

Regeringen og jeg er opmærksomme på, at den sociale arv også skal brydes langt tidligere, den skal brydes i hjemmet, i børnehaven, i skolen, og på ungdomsuddannelsen.

Det ændrer dog ikke på, at de videregående uddannelser også har en vigtig rolle og kan gøre en forskel.

Det er ikke nogen nem opgave. Men ikke symbolpolitik.

Det er ikke en undskyldning for at lade stå til.